

BERTA ÁDÁM

Gergelyhajlítás

(RÉSZLET A REGÉNYBŐL)

Újra Szegeden. Beindul a tanév, még jó idő van. Kivételes alkalmakkor se mehetek suliba biciklivel. Harkai Gegéhez se mehetek át biciklivel, mert nem mehetek keresztül a városon. A nagykörút túloldalára se mehetek. Elvileg nincs kifejtve, milyen messzire mehetek, de gyakorlatilag úgyis érzem, ha túl messzire merészkedtem. Nagyjából a lakótelepünkre vagyok korlátozva, jobb is nem tisztázni a pontos határokat, a végén még kiderülne, hogy eleve túl tágan értelmeztem a szabadságot. A házunk mögött van a Sárga Iskola, azon túl kezdődik a Kiserdő. A Kiserdőben egy csomó útvonalat ismerek, ha átérek a túloldalára, miután elfogytak a fák, újabb lakótelep kezdődik.

Télen nem járhatok dzsekiben, mert az csak derékig ér, muszáj combközépig érő, halálbéna télikabátot viselnem. Kapok egy dzsekit, amikor nincs nagyon hideg, hordhatom. Az előzőt kinőttem, a csuklómnál látszik, mindig felcsúszik az ujjá. Az új dzseki nagyon tetszik. Szürke, és többféle színű vízszintes csík fut a mellrészen, két helyen vé alakban megtörik. Világosabb szürke és élénkpiros. Ráadásul az ujját le lehet cipzárítani, átmeneti időben mellényként hordom. Menő.

Faterasz, muterosz sehol, Ari mami szemrehányóan néz rám. Járatok és útvonalak. Ari mami munkahelyén a nagy irodai szobát könyvespolcokból épített falak tagolják, az egyes munkaállomásokat valóságos labirintuson keresztül kell megközelíteni. Amint belépsz, rögtön döntened kell, hogy a helyiség közepe felé indulsz, vagy egy polcra és a fal között jobbra kerülsz, így közelítve meg a következő ajtónyílást – maga az ajtó le van szedve, a túlsó oldalán újabb polcok szeparálják egymástól a kollégákat. A könyvekkel telezsúfolt polc viszonylag tökéletes válaszfal. Az előbb azért beszélgettem ezzel a nyájas idős nénivel, mert elzarándokoltam a fali csaphoz, ehhez először vissza kellett ténnem a bejárathoz közelebbi helyiségbe, és át kellett vágnom a másik oldalra, hogy megközelítsem a túlsó oldalról nyíló szobát. Egész messzire jutottam, és kacskaringós útvonalat jártam be, de Ari mami fülét valahogy mégis megütötte, miről beszélgettem a nyájas nénivel. Megvádol, hogy falánknak tüntettem fel magam, amitől összezavarodok.

– Van testvéred? – kérdezte az ősz hajú néni, a munkaköpeny úgy állt rajta, ahogy a gangokon törőrongyot rázó öregasszonyokon a nejlontthonka szokott.

– Nincs – felelem.

– Szeretnél egy kishúgot?

– Bátyot inkább.

Nem tudom rekonstruálni, hogyan és melyikünk kezdeményezésére váltottunk témát. Mire felocsúdok, már hangosan, diadalmasan bizonygatom a kolléganéninek, hogy:

– Igen, én mindent benyomok, aztán mindig kérek repetát is. Nem számít, mi a menü. Egyik édességet jobban szeretem, mint a másikat.

Ari maminak kell kimentenie a helyzetből. Lehet, hogy ő az, akiből ellentétes érzelmeket vált ki a kajálás? Amikor kettesben vagyunk, folyton édességekkel traktál. Most, utólag, harmincévesen ugrik be: nem kizárt, hogy csak szerepet játszott. Összeszorított foggal, akarata ellenére kevergette a tejbegrízt, és sütötte a palacsintát, mert le akart kenyerezni. Nem kizárt. Ha átverés volt, akkor bizony sikerrel járt, mert gyerekkoromban még nem voltam paranoiás.

Amikor végre elválnak a szüleim, faterasz visz a bíróságra, illetve valamilyen igazságügyi gyermekszakértő intézetbe, ami a híd lábánál van, kábé átellenben a múzeummal, nagyjából a hangoskönyvtár környékén. A szakértőnél le kell rajzolni a családot, rengeteg időt hagynak rá, kábé hússzor annyit, mint amennyire szükség lenne, talán más feladatok is vannak. Utána kérdések. Megfigyelik, kit mekkorára rajzoltam, de hiába, mert előre tudom, hogy ez lesz a szempont, gondosan ugyanakkorára rajzolok mindenkit. (Amúgy rajtam is ragadt a jó szokás azóta is, vegyük úgy, a francia forradalom eszméi, tesóm ugyan nincs, de huszonvalahány nap évi szabadságom az van a melóhelyen, na és itt az óriás nagy egyenlőség, szóval biztos lehetsz benne, ebben a szövegben is meg fogom számolni, hogy darabra ugyanannyi említés szerepeljen fateraszról és muteroszról, arra az esetre, ha valaki ebből akarja következtetést levonni.) Én vagyok középen, egyik oldalamon muterosz, a másikon faterasz, de nem lehet következtetést levonni abból, hogy most például melyiküket említettem előbb, mert ezt is folyton váltogatom. Kínosan ügyelek, hogy semmiből ne lehessen. Mármint következtetést levonni. A család ágai. Aki apai ágra tartozik, az faterasz túloldalán áll, aki pedig anyaira, az az övén. A nagyszülők. Négyből kettő él, faterasz édesapja, név szerint Rata, és muterosz anyja, Ari mami. A másik nagyanyám, aki a kerek asztalon levő terítőt hímezte, már meghalt. Miért versengenek egymással a nagyszülők? Vajon kíváncsiságból vettem fel kiskölyök koromban, hogy a két eredeti házaspárból életben maradt egy nő és egy férfi miért nem házasodnak össze egymással, vagy pedig vágyakozva, reményteli kérésként adtam elő? (Muterosz! Faterasz! Bárcsak összeházasodna Rata és Ari mami. A szülők kitágult tekintettel merednek egymásra, aztán rám, erre per pillanat nem tudnak mit mondani.) Ahogy nővök, lassú körökben, áttételesen rakódik rám az információ, hogy a házasságoknak praktikumhoz, főképp: az unoka szempontjából megállapított praktikumhoz nincs sok közük.

Ari mami angol nyelvórát tart, külön nekem. Az óra azzal kezdődik, hogy benyomok egy túrós táskát meg egy adag ribizlit. Máskor Rigó Jancsit kapok a Jégkunyhó presszóból. A Prince and the Paupert olvassuk Mark Twaintól, és apró betűkkel magyarul fölé írjuk a szövegben az ismeretlen szavakat.

Egy boszorka van. Három fia van. Iskolába jár az egy. Másik bocskort varrni megy. A harmadik itt a padon a dudáját fújja nagyon. De szép hangja van. Danadanadan. Nem angolul van, de ezt a dalt is tőle tanultam.

Eljutni Ari mamihoz, illetve angol után tőle hazajutni: verseny. Mérem az időt az órán, számolom a másodperceket, a trolinak csak akkor van esélye, ha nem minden megállóban szállnak le vagy fel emberek. Ha jó időeredmény készül, akkor a megállótól hazáig rohanok. Tizenkét perc alatt jöttem, rikoltom, amikor bevágódom az ajtón. A verseny hevében simán elfelejtem, hogy a trolin akartam megcsinálni az angol házit. A trolipótló kék busz gyorsabb, mint a trolis, állapítom meg.

Rata pingpongozik. Tizenhárom éves vagyok, hetek óta pingpongütővel járunk suliba, szünetekben forgózunk, néha ebéd után is bent maradunk játszani az épület mögötti két pingpongasztalnál. Most kitört a nyári szünet, Ratával kettesben nyaralunk egy SZOT-üdülő-feleségben, simán megver pingpongban. Összevissza ugrálok az asztal körül, ő egy helyben áll. Amit onnan középről nem ér el, azzal nem foglalkozik. Így is simán megver.

Van a kaszáspók, a keresztspók meg a sima pók, mondta. Amikor eltelt két hét, és hazaértünk, óriási hőség volt. Kivitt a folyópartra.

– Ha kijössz a házak közül, itt hűvösebb van – közölte. – A házak közt kicsit langyosabb, itt meg hűvösebb. Aztán visszamész – tette hozzá kis szünet után –, és ott újra langyosabb.

Faterasz a frissen szerzett feleségével másik SZOT-üdülőbe vitt. Egyszeri kísérlet, nincs folytatás. Az új feleség előtte leakasztott nekem egy krokodilos pólót valami butikból, el kellett telnie a nyárnak, és csak tanévkezdés után derült ki, hogy a többiek krokodilos pólójának nincs zsebe. Ebben a SZOT-üdülőben is forgóztunk, mint az iskolában, volt ott egy csomó gyerek. Odateveredik mellém az egyik lány, barátkozunk. Magas, nagydarab, kiderül, hogy a szomszéd szobában laknak. A nyaralás végén címet cserélünk, a lány otthonról ír egy hosszú, unalmas levelet, főleg arról van benne szó, hogy ki kell engednie a szobájából éjjel a macskát, vagy éppen séggel vissza kell engednie, ha a macska meggondolta magát, és ettől nem tud aludni. Egy sorban válaszolok: a macskád éjszakánkénti nyávogását fájjalom. Utána fasz a gyereknek érzem magam, ezt jól megoldottam. Még ott az üdülőben faterasz megkérdi, tetszik-e nekem ez a lány. Kitérő választ akarok adni, úgyhogy azt felelem: nem az én méretem. Faterasz nagyon nevet. Közli, akkor lehet, hogy az ő mérete.

A Kárász utca közepén, ahol később emeletes McDonalds étkezdét nyitottak, a nyolcvanas évek közepén a Korzó cukrászda volt. Két nagy hűtőpultban tartották a fi-

nomságokat, az egyikben édességek voltak, ezt könnyen el lehet magyarázni, Fajtörzs, Sarokház, Alagút meg a többi krémes-piskótás torta. Viszont amit a másik pultban árultak, annak a nagyja mára teljesen kiszorult az emberi étrendből. Asz-pikba öntött falatok voltak, például néhány csirkemell-forgács, egy szelet főtt tojás, mirelit zöldborsó és répa. Az ember éhes volt, benyomott egy ilyen aszpik ízét, és ment tovább, viszonylag érthetetlen. A kaszinótojás és a torna- meg sajtteker-cs még ma is tartják magukat, talán a pickszalámis-uborkás szendvics is (egy pötty pirosarannyal), de az aszpikfalatok méltán kihaltak.

Tamáška nem csukja be a száját, mindenhova csorog a nyála. Vendégség lesz, őt is hozzák a szülei, a lego űrrepülő-t eldugom a ruhásszekrénybe, mielőtt megjönnek, nehogy szétbarmolja. A gyerekszoba a lakás túlsó végében van, a felnőttek kiterelnek a nappaliból.

– Ne zavarjatok bennünket, játsszatok szépen. Te vagy a nagyobb, te vagy az okosabb, ne veszekedj Tamáškával, hagyj rá mindent.

A szabályokat viszont be kell tartani. Első szabály: Tamáška nem játszhat az űrrepülővel, ezért dugtam el a ruhásszekrénybe. Második szabály: muszáj a szobámban maradnunk, nem lehetünk a nappaliban. Amikor megérkezett, a szekrényre bök.

– Abban mi van?

Azt felelem:

– A ruháim.

Három perce sincs a szobában, amikor Tamáška a ruhásszekrény ajtaját lendületből kivágja, és rámutat az űrrepülőre.

– *Ezzel játsszunk ott.*

A nappali irányába bökdös.

– Nem lehet – mondom, és lágyan visszacsukom az ajtót.

Még három órán át kell valamivel lekötni a figyelmét. Snitt: Tamáška az ágyon ugrál, egy finn népművészeti-imitáció fémdobot ver, finn vendégektől kaptuk, nyilvánvalóan dísz tárgy, soha senki nem próbálta ki. Fűlsiketítő hangja van. Tamáška a hasa és a fal közé szorítja, úgy püföli, a festett fémhenger széléről egyből kezd lejönni a festék, türkizszínű nyomokat hagy a tapétán. Minthogy Tamáška ugrál, sok nyomot hagy. Aztán éveken át nézem a ronda falat.

Tízévesen pár hétig vagy talán egy hónapig naplót írtam. Kis, kapcsos füzet volt, majdnem olyan, mint egy címkönyv. Belerajzoltam, mit szeretnék karácsonyra. Simson motort. Beleírtam a disznó vicceket, amiket az iskolában hallottam. Az első lapjára azt írtam, titkos napló. Faterasz egyik nap már eleve ideges volt rám, hosszasan korholt, aztán egyszer csak a képembe vágta:

– Tudom, milyen disznó dolgokon jár az eszed, ismerem a titkos naplód.

Elhűltem. Jó ideje alakoskodhattam előtte, érthető tehát, hogy rosszul esett, amikor kiderült, hogy mindent tud, pedig ezek a dolgok elvileg egyáltalán nem tartoznának rá. Egy pillanat alatt megbántam a naplóbéli őszinteségemet. Muterosz nem olvasta, eddig nem tudott a létezéséről, most viszont csillapíthatatlanul kíváncsi lett. Kidobtam a kapcsos füzetet, mert így már nem tudtam elviselni, hogy naplóm van. Olyan érzés, mintha faterasz megerőszkolta volna. Leszerepelt, elvesztette az intimitását, így már nem kellett. Muterosz ki akarta szedni a kukából, de nem hagytam. Fölháborító, hogy már a szemetesvödörben sincs biztonságban a kíváncsi szemek előtt. Leveszem a kukáról a fedőt, nagy csomó túlevél van benne. A naplót a tetejére teszem, aztán vissza a fedőt a helyére, és spurizok kezét mosni, mert kuka után kézmosás. Az én szemetem, én dobtam ki, miért nem elég a szimbolikus gesztus, hogy ott maradjon?

Három napig tart az elhatározás, hogy soha többet nem írok naplót. Negyedik nap viszont megbicsaklik a szándék, de az előzményekből okulva nem azt írom az első oldalra, hogy „titkos napló”, hanem azt, hogy „ekkora tapló”. Utóbbi fordulatot a dedikáció őstípusának is tekinthetjük. Gyenge az író, de azt biztos nem akarja, hogy bárki is olvassa a művét. Az olvasó csakis dúvad lehet, baljós agresszor, testtömege többszöröse az íróénak, bármi hajtja is, végeredményben biztos erőszakot tesz az eredeti szándékon. Abban a drámai három napban viszont, amíg sikerült a napló koncepcióját elhajítanom, készre írtam a Dr Jekyll és Mr Hyde gyermekmeséváltozatát. Cím: Szappankacsa és véregér.

Bármerre még a lakótelepen, előbb-utóbb találsz egy temetőt. Van egy a Rózsa utcában, aztán kicsit odébb, a József Attila sugárúton egy másik. Ha az ellenkező irányba indulsz a házunktól, elhaladsz a hőközpont mellett, aztán ott is egy temető, amelyikbe már biztos nem temetnek. Nem gondolják a sírokat, a terep gazos, teljesen elvadult a növényzet. De a másik kettő sincs sokkal jobb állapotban. Tizenöt perc gyaloglással hármát lehet érinteni. Ha panelházban laksz, ezek szolgáltatják az ellennpontot.

Szegeden nincsenek hegyek. A panelházak tetőit leszámítva a város egyik legmagasabb tereppontja az árvízvédelmi töltés, ezen szánkózik telente a közeli lakótelepek aprónépe. A Vér-tó környéke azonban kiváltságos, mert a tó mellett nagy földhányás áll, akkora, hogy beillik szánkózódombnak. Most kaptam egy menő új dzsekit, de szánkózni a régi kinőttben kell menni, utálom, hogy a csuklómnál mindig felcsúszik az ujj. Muterosz szerint a szánkó másik neve: ródli. Gyerekkorában ő is ezzel szánkózott, vagyis ugye ródlizott, vasalt a talpa, olyan lapos, hogy pont be lehet tenni a lakásajtó külső oldalán található villanyóraszekrénybe. Felöltözöm, fogom a ródlit, indulok a szánkózódombra.

Nem tudom, miről kapta a nevét a Vér-tó, de az biztos, hogy nyaranta a lakótelep melletti kiserdőből tódulnak a szúnyogok, márpedig a szúnyog vérszívó. Nem csak elméletben, minden egyes éjjel a fülembé zümmög és a véretem szívja. A Vér-tó

közvetlenül a kiserdő túlsó oldalán helyezkedik el. Térképet rajzolsz a vadászterületről, határai: egyik oldalról a sugárút, két trolimegálló. Aztán a Sárga Iskola, a Kiserdő. Hátul a hőközpont, mögötte elhanyagolt, gazzal benőtt sírkert, amely Darvasi László „Kalaf áriája” című novellájában is szerepel. A mi házunk, a szomszéd ház. A házunk előtt az óvoda, a szomszéd ház előtt a bölcsőde. Az óvoda és a bölcsőde között széles, aszfaltozott gyalogút vezet, ennek bal oldalán fabarakk áll. A Maszek bolt. A házunk és a szomszéd ház mögött két U alakú ház. Nagyjából ennyi. Beljebb, a város felé, a Rózsa utca túloldalán már régi házak állnak, itt nálunk kezdődik a lakótelep. Északi városrész, I/A ütem. A ródli nyilván költözéskor tűnik el, talán ott maradt a villanyóraszekrényben, senki nem gondolt rá, hogy ki kell venni. Nem télen volt a költözés, eszünkbe se jutott a ródli. A lakást a felső szomszéd veszi meg. A csengőjünkön az áll: Kátai. Muterosz és faterasz mindig úgy emlegetik őket: Kuka Pistákék. Visszagondolva tök normálisak voltak. Mi jóval kevésbé. Unikális élmény felidézni az azóta elporladt, teljesen irracionális nézőpontot, amelyből muterosz és faterasz normálisabbnak tartotta magát, mint egyik-másik szomszédot.

Vásárolni megyünk faterasszal a Napsugár áruház sportosztályára. A pult mögött fiatal csaj ácsorog, faterasz barátságatlanul ráförmed.

– Adjon ennek a gyerekeknek egy fürdőruhát.

Az eladó egyrészes cuccot tesz a pultra. Elszégyellem magam. Faterasz agyát elborítja a gőz.

Mitől van, hogy bizonyos becenevek megragadnak? Rajtam maradt a Talp, a vezetőkevevből, az Alapiból. Ánuszon, Busán is tartósan megtapadt a becenevük. Ánuszt ráadásul vezetőkévnél együtt emlegettük, egyszerűen lecseréltük a keresztnevét. Búzás Ánus. Mint valami különleges kulináris teljesítmény. Mintha egy szurreális étlapról olvasnám. A jól etlalált becenev évtizedeken át nem kopik le.

Nagyon kicsi voltam, amikor faterasz öccse fagyit vesz nekem a strandon. Annyira ízlik, valami frenetikus, tovább fokozhatatlant akarok mondani rá.

– Ez a fagyilalt primitív! – rikkantom elfúló hangon.

A minap álmomban egy bizarr, vasútkocsi-szerű járműben találtam magam. Nem fülkés, termes. Muterosz az egyik végében, én a másikban. A kocsi furán megnyúlik, még jobban megnő köztünk a távolság. Muterosz eleinte háttal, aztán lassan megfordul. Az arca fekete. Egyre erősebben kell néznem, szuggerálnom, hogy muterosz arca kivilágosodjon. Reggel azt mondja a barátnőm, hogy nagyon nyüzögtem álmomban.

Az étkezőasztalnál ülünk, a tányéron rántotta. Reggeli közben ismeretterjesztő cikket olvas tabletról, félreteszi.

Van egy zúgás, mondja komoly arccal, amely hosszabbá teszi az alváson belül a deltahullámokat. Ez egy idegesítő zúgás. Emlékeztet a tenger morajlására, de gyorsabb.

Arra gondolok, milyen, amikor a ventilátor zúgása elfedi a szúnyog zümmögését. Amikor a ventilátor kikapcsolása nélkül nem lehet megállapítani, hallunk-e egyáltalán zümmögést.

A zümmögés talán képzeletbeli, írom a szalvétára egy kezem ügyébe kerülő cezuravéggel, hálóját az álom szövi.

Csak nemrég tűnt fel, milyen furcsa; jó darabig semmi különöset nem láttam abban, hogy gyerekkoromban – nemcsak táborozáskor, hanem otthon – éveken át hálózsákban aludtam. Ha belegondolok, soha nem is táboroztam. Vajon miért volt hálózsákom, mikor és milyen célra kaptam? Imádtam belebújni, és egyszerűen nem voltam hajlandó paplannal aludni. A zsák alatt szépen meg volt ágyazva lesimított, betúrt lepedővel, a fejemnél párnával. A paplan elviselhetetlensége abból fakadt, hogy nem záródott, az ember lába bármikor rést nyithatott vagy kibukkanhatott a hideg éjszakába. A párnára is kényes voltam. Nagypárna nem lehetett, mert az túlságosan megemeli a fejet. A kispárnának viszont hátránya, hogy széltében nem ér végig az ágyon. Végül nagymama külön elkészít egy speciális, az ágygal egyező szélességű, a kispárnához hasonlóan vékony, egyedi párnát, és varr két huzatot, hogy legyen váltás. Az egyik halvány drapp alapon barna rombuszmintás, a másik halványkék alapon sötétkék rombuszmintás. A kétféle színű huzat mintájának egyezése kielégíti szimmetriaérzékeimet.

Tudtam, hogy a hálózsákban biztonságban vagyok, megfelelően elszigetel a környezettől éjszakára, a fényhiányból adódó kiszolgáltatottság óráira. Viszont nagyon kicsi voltam, ezért a zsák alsó harmada hosszú faroknak tűnt, amellyel Moby Dickként csapdostam az álom viharaiiban. Muteroszt és fateraszt aggasztotta, hogy lecsúszik rólam a zsák, és ha a felsőtestem kilóg, megfázom. Elölre két gombot varrtak, hátulra pedig két, nadrágtartószerűen előre kanyarodó pántot erősítettek. Amikor bebújtam, a pántot a vállamra gombolták, hogy ne csússzon le rólam a síkos orkánzsák. Ezt az újítást nagyon gyorsan fel kellett számolni, mert alvás közben újra és újra letéptem a pántokat, gombokat. Amikor letettek a rögzítésről, a klausztrófiás álmok azonnal megszűntek.

Nagymama hazajön bevásárlásból, mézkúpot is hozott. Azt mondja, egy kislány lelépett a járdáról, és áthajtott a lábfejen egy Tatra teherautó. A lába ezer darabra tört, mondja átéléssel, pedig nem szokása túlzásokba esni.

2000-ben leszek huszonhat éves. Ezt gyerekkoromban sokszor kiszámoltam. A huszonhat éves kor felnőttkornak tűnt. A tizennyolcat, a nagykorúságot is felnőttségnek hittem. Tizenöt-tizenhat környéke volt a határeset. Szóval, gondoltam magam-

ban, kétezerben huszonhat leszek. Két gyerekem lesz, dolgozni fogok, családi házban lakunk, szőke feleségem lesz, és lesz kocink. Ebből persze semmi nem jött össze, de kétezerben ez nem is tűnt problémának. Pénzt kerestem, nyelviskolában dolgoztam, lejártam Szegedre, hogy eleget tegyek a doktorképzéssel járó órartartási és órahallgatási kötelezettségemnek, összeviszsa csajosztam, elvoltam, mint a befőtt. Valósnak tűnt 2000, nem úgy, mint az a szegedi ábránd, amit a nyolcvanas évek elején szőttem.

Ne akard mindig a könnyebbik végét megfogni a dolgoknak, erősködik faterasz. Rata pedig az egyik munkatársát idézi: Kartácskám, hozzá már a kutyának ilyen végeket, bassza meg a fene egye meg. Ez mindig arról jutott Rata eszébe, amikor a hentesüzlet előtt sétáltunk el. Egyszer azt is hozzátette, arra gyanakszik, a munkatársának nem is volt kutyája, ő ette a szalámivégeket, mert olcsóbb volt, mint a rendes szalámi. Muterosz mindig így kezdte a mondatait: „a mi családuknban...”

Most az egyszer lenyúloom a receptet: a mi családuknban a férfiak életükben egyszer rúgtak be, aztán a hátralevő időben ennek a mitikus, meglepetésszerű berúgásnak a sztoriját színezgették, nem kommentáloom.

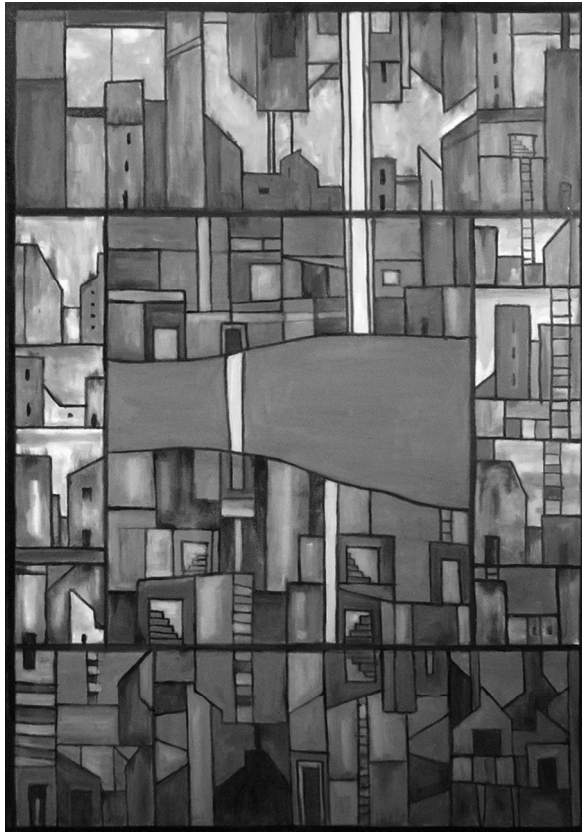
Rata élete egyetlen berúgására a lépcsős kocsmában került sor, még huszonéves korában. Összefutott az utcán egy rokonnal, aki berángatta a sörözőbe, nekilátott iszogatni, és Ratát is itatta, aki már az első sörtől kikészült. Ráadásul két vendég összezördült, az egyik teljes erőből hozzávágott a másikhoz egy korsót, de szerencsére elvétette a célt. A teljesen kómás Ratát a rokon hazatámogatta, lefektették, épségben megúsza. A sztori viszont vele öregedett, az évek során vadnyugati dimenziókra tett szert. Itt jegyezném meg, hogy Old Shatterhand egy alkalommal összeszólalkozott egy fejudással. A fejudász kint állt a kocsmá előtt, Shatterhand a hátsó asztalnál, a fal mellett ült. A fejudász Shatterhandre uszította a kutyáját. A nagytestű kutya – feltehetőleg szelindek – acsarogva rárontott Shatterhandre, aki az utolsó pillanatig kivárt, és csak akkor állt félre, amikor a habzó szájjal rohanó kutya már csak centiméterekre volt tőle. Villámgyorsan elkapta a két hátsó lábát, és az állat lendületét kihasználva a falhoz csapta a kutyát. A szelindek a következő másodpercben összetört koponyával, élettelenül hevert a kocsmá padlóján.

Egybehangzó információkat találtam *Ju-jutsu* című puhatáblás könyvemben is, amelynek borítóján két kimonós férfi állt, egyik támadó, a másik védekező pózban. Kemény testrészre puhával – például tenyérpárnával – ütünk. Ha az ellenfél nagy lendülettel támad, nem állunk elé, saját lendületét kihasználva mozgása irányát elterítjük.

Ezzel együtt figyelemre méltó, hogy Shatterhandnek jobbák voltak a reflexei, mint a vérszomjas kutyának.

Muterosznak vettem valamit karácsonyra, már nem emlékszem, mit, faterosznak nem. Szentestén, a gyertyák fényében, miután lecsengett a mennyből az angyal, és

jött az ajándékok átadása, szánalmasan nyafogva mondtam: Majd szerelünk. Egy kartondobozt vittem át hozzá, addig nálam állt, kacatok voltak benne, mackó, vegyes apróságok. Apró, tépett cetlit tettem a tetejére, ceruzával ráírtam, APUKÁNAK, hogy látsszon rajta, ajándék. Bizonyos szinten nyilván tudtam, hogy nem lehet belőle semmit összerakni. Az ünnep után hetekkel vagy hónapokkal egyszer beóvakodtam a szobájába, hogy újra magamhoz vegyem a kacatokat tartalmazó dobozt. A regresszió tette, hogy nyöszörögve hagyták el a torkomat a hangok? Szerelni – ez egy dolog volt. Sokszor megbeszéltük, hogy ő meg én majd szerelünk. Férfiak így kapcsolódnak egymáshoz.

Földalatti város 2. olaj, vászon, 100×70 cm, 2017.